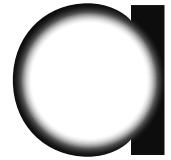


Nieuwsbrief

van Alzheimer Nederland, Afdeling DWO - Delft - Westland - Oostland



alzheimer
nederland
delft-westland-
oostland

Februari 2015 (Nummer 8)

Bestuur Alzheimer DWO

Bestuur Alzheimer Nederland: afdeling Delft - Westland - Oostland (DWO)

Arthur de Groot, Voorzitter en portefeuille: Belangenbehartiging

Ada van Bergen, Vicevoorzitter en portefeuille: Belangenbehartiging

Riet Geerling, Secretaris

Dick Brouwer, Penningmeester

Joska van den Beukel, portefeuille: Alzheimer Cafés

Jacques van den Berg, portefeuille: PR en Communicatie

Marjon van Holst, portefeuille: Voorlichting

Ondersteuning bestuur vanuit Alzheimer Nederland: JoAn Reinhoudt

Coördinator bezoeken dienst Delft en omstreken: Kristien Litjens

Beheerder website Alzheimer afdeling Delft - Westland - Oostland: Jan Reichgelt

Agenda Alzheimer Café's

16-02-15

Westland...Juridische aspecten bij dementie.

09-03-15

Delft...Wat is er allemaal mogelijk ?

11-03-15

Langsingerland...Wat is dementie ?

16-03-15

Westland...Veiligheid in en om thuis.

08-04-15...Langsingerland...Dementie en een waardig leven tot aan het einde.

13-04-15...Delft...Dementie op jonge leeftijd.

20-04-15...Westland...Praktische tips in het omgaan met dementie.

11-05-15...Delft...Dementie en muziek.

13-05-15...Langsingerland...Rechtsbescherming bij dementie.

18-05-15...Westland...Hoe hou ik het zorgen vol. Netwerken en ondersteuningsmogelijkheden.

08-06-15...Delft...In Balans.

10-06-15...Langsingerland...Bewegen.

15-06-15...Westland...Het belang van bewegen.

Alzheimer Assistent

Deze App biedt ondersteuning aan mantelzorgers voor mensen met dementie. De Alzheimer Assistent is een applicatie voor op de tablet. Deze is gratis te downloaden via de App store of Google Play. Voor mensen zonder tablet is de Alzheimer Assistent toegankelijk via de website: www.alzheimerassistent.nl. In de Alzheimer Assistent staan informatie en tips over meer dan 60 onderwerpen, in tekst én in video. De gebruiker van de Alzheimer Assistent heeft de mogelijkheid om reacties hierop te plaatsen en eventueel zelf tips te geven. Ook kan er een dagboek worden bijgehouden.

Heb jij iets nieuws of ervaringen te melden als ervaringsdeskundige, dementerende of zorgverlener die wij kunnen opnemen in de nieuwsbrief? Je kunt dit dan doorgeven per e-mail aan jacquesvandenberga@casema.nl

Bereikbaarheid Alzheimer telefoon

Vanaf 1 december 2014 verandert de bereikbaarheid van de Alzheimer telefoon (0800 - 5088). De Alzheimer telefoon blijft 7 dagen per week bereikbaar, maar niet langer in de nacht.

Aanleiding

Er wordt niet vaak gebeld in de nachtelijke uren. In 2013 hebben we tijdens die uren welgeteld 33 serieuze telefoongesprekken gevoerd. Dit geringe aantal telefoongesprekken in de nacht heeft ons doen besluiten de nachten niet meer te gaan bemensen.

Wat er verandert

Per 1 december 2014 zullen bellers naar de Alzheimer Telefoon tussen 23:00 en 09:00 uur een bandje te horen krijgen. We zullen dat zorgvuldig aanpakken en op dat bandje ook vermelden waar men terecht kan tijdens die uren.

De Alzheimer Telefoon blijft 7 dagen per week bereikbaar. Zo zullen we de Alzheimer telefoon ook onder de aandacht brengen. Op onze materialen vermelden we in het vervolg de tekst '7 dagen per week bereikbaar'.

De Alzheimer Telefoon is dagelijks bereikbaar voor mensen die vragen hebben over dementie of hun verhaal hierover kwijt willen. Het is een groot goed dat deze dienst al zo lang beschikbaar is voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Dat kunnen we met deze verandering nu nog efficiënter doen.

ANDERE GOLFLENGTE

Je kijkt me aan maar zie je mij
Vanuit jou beleving

Je zegt iets maar wat zeg je nou
Vanuit jou beleving

Je bent op weg maar waar naar toe
Vanuit jou beleving

Je handen werken maar aan wat
Vanuit jou beleving

Je komt me vragen of ik iets heb
Vanuit jou beleving

Je bent boos en maakt verwijten
Vanuit jou beleving

Je zegt voortdurend snap je me nou niet
Vanuit jou beleving

Je ziet, je voelt, je hoort, je doet
Vanuit jou beleving

Vaak sta je op een zender
Die ik maar niet vinden kan

Ik draai aan alle mogelijke knoppen
Die ik maar vinden kan

Maar soms zitten we weer samen
Op hetzelfde spoor

Dan delen we weer hetzelfde gevoel

Dezelfde golflengte, dan kan ik weer even
door

Marien van den Berg januari 2011

Vragen over dementie?

Bel de Alzheimer telefoon

0800 – 5088

dag en nacht bereikbaar

Particuliere Vervoersdienst.

Particuliere Vervoersdienst
Heeft u al kennisgemaakt met de particuliere Vervoersdienst van Participe Delft? Voor deze dienst stellen inwoners van Delft hun eigen auto én tijd beschikbaar om ouderen en anderen die vanwege hun gezondheid een ondersteunende arm kunnen gebruiken van vervoer te voorzien. Een prima alternatief voor regiotaxi of Valys.

U kunt op werkdagen van 9.00 tot 11.00 uur bellen met (015) 7600213.

Mailen kan ook:

vervoersdienst@participedelft.nu

Lid worden van de vervoersdienst kost € 15,00 per jaar. Daarnaast betaalt u de ritkosten rechtstreeks aan de chauffeur. Binnen Delft geldt een vast tarief van € 3,00 voor een enkele rit en € 5,50 voor een retourtje. Buiten Delft betaalt u € 0,40 per kilometer, met een minimum per rit van € 5,00. Een eventuele begeleider kan gratis mee.

Mantellink:

Een zorg-WhatsApp
Mantellink is een zorg-WhatsApp van vier jonge Delftse ondernemers die de uitdaging aangegaan zijn om mantelzorgers digitaal te ondersteunen. Mantellink zorgt dat mantelzorgers zich laagdrempelig kunnen beroepen op hulp van anderen. Dit betekent dat neefjes, nichtjes, (klein)kinderen, burens en vrienden er bij betrokken worden. Mantellink is er dus niet alleen voor senioren, maar juist voor iedereen! Kortom, één plek die voor iedereen, van alle leeftijden, gemakkelijk te bereiken is. Een veilige, online omgeving om berichten en taken uit te wisselen.

Zo wordt iedereen aangemoedigd een handje mee te helpen. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van de ik-pak-het-op knop! Met deze speelse interactie kan de mantelzorger zich op hulp van anderen beroepen. Neem eens een kijkje op deze site of maak meteen uw eigen zorggroep aan:

<https://app.mantellink.nl/#/>



**alzheimer
nederland**

delft-westland-
oostland

Alzheimer Nederland is voor haar werk afhankelijk van bijdragen van donateurs en de inzet van vrijwilligers. Wij kunnen (ook in onze afdeling) alle hulp gebruiken om te werken aan een beter leven voor mensen met dementie en hun naaste omgeving. Financiële hulp, maar ook hulp door vrijwilligerswerk.

Forum Alzheimer Nederland

Op het online forum van Alzheimer Nederland delen lotgenoten en belangstellenden hun ervaringen met dementie. Op elk moment van de dag kunt u daar uw vragen stellen, ervaringen delen en verhalen en tips van anderen lezen. Kijk hiervoor op: www.alzheimer-nederland.nl/forum

Alzheimer Cafés

Het Alzheimer Café is een maandelijks bijeenkomst voor mensen met dementie, hun naasten en belangstellenden. Elke maand kunnen bezoekers in alle openheid met elkaar praten over een leven met dementie onder leiding van een deskundige gespreksleider. De bijeenkomsten starten meestal met een inleiding door een deskundige of de vertoning van een film, waarna de bezoekers ideeën, informatie en ervaringen kunnen uitwisselen. Bèrre Miesen, de grondlegger van het Alzheimer Café, en Alzheimer Nederland zijn samen merkhouders van het Alzheimer Café. De Alzheimer Cafés bij u in de buurt zijn:

Alzheimer Café Delft

Locatie: Wijkcentrum De Vleugel
Aart van de Leeuwlaan 4
2624 LD Delft

Elke tweede maandag van de maand, behalve in juli en augustus.

Inloop vanaf 19 uur, programma 19.30 uur - 21.00 uur

Info: T 015 - 285 04 97 b.g.g. T 015 - 257 13 87

www.alzheimer-nederland.nl/dwo

Alzheimer Café Westland

Locatie: Hof van Heden

Dijkweg 20
2671 GB Naaldwijk

Elke derde maandag van de maand, behalve in juli en augustus.

Inloop vanaf 19 uur, programma 19.30 uur - 21.00 uur

Info: bij de Stiploketten

T 0174 - 63 19 81 of M 06 - 515 02 362

www.alzheimer-nederland.nl/dwo

Alzheimer Café Lansingerland

Locatie: Ontmoetingscentrum De Smitshoek

Smitshoek 18 a
2661 CK Bergschenhoek

Elke tweede woensdag van de maand, behalve in juli en augustus.

Inloop vanaf 19 uur, programma 19.30 uur - 21.00 uur

Info: T 010 - 522 55 45

www.alzheimer-nederland.nl/dwo

Alzheimer Nederland, afdeling DWO - Delft - Westland - Oostland

Afdeling Delft - Westland - Oostland
Apolloweg 2
2624 MV Delft
015 - 285 04 97
alzheimer-delft@zonnet.nl
www.alzheimer-nederland.nl/dwo

Met medewerking van:
Marien van den Berg
Riet Geerling
Arthur de Groot
Kristien Litjens
Jeep van der Mark

Eindredactie:
Jacques van den Berg
jacquesvandenbergh@casema.nl
06 - 15 47 74 47

zie ook www.bespreekalzheimer.nl

Ontwikkelingen in 2015.

Graag licht ik u in over de ontwikkelingen die alle aandacht vragen van het bestuur van onze afdeling.

De Alzheimer afdeling is voor het organiseren van haar activiteiten afhankelijk van de subsidies van de gemeenten in onze regio. Voor het realiseren van de bezoekdienst in Delft en omstreken ontvingen wij een belangrijke bijdrage van de gemeente Delft. De decentralisatie van de zorg heeft ertoe geleid dat Delft haar nieuwe en gewijzigde verantwoordelijkheden voor zorg en welzijn heeft uitbesteed aan de organisatie Participe. Onderdeel van deze organisatie is/wordt het samenwerkingsverband “Delft voor Elkaar” In dit netwerk verenigen verschillende informele zorgaanbieders zich met elkaar om effectieve steun te bieden aan de Delftse kwetsbare ouderen. De mensen met dementie en hun mantelzorgers behoren hier natuurlijk ook toe.

Het komen tot een goede samenwerking, vastgelegd in overeenkomsten vraagt behoorlijk wat overleg. Gesprekken hierover bevinden zich in een afrondende fase

en de verwachting is in maart een definitief resultaat te bereiken. Daarmee zal er zekerheid bestaan over de voortzetting en financiering van de bezoekdienst.

De hierboven geschetste samenwerking wordt ook bevorderd door het “fysiek” bij elkaar brengen van de verschillende organisaties. Het kantoor, alsmede werkplek van Kristien zal waarschijnlijk per 1 april gevestigd worden in de van Bleyswijckstraat 91 in Delft. Iedereen is wel eens verhuisd. Dat gaat niet vanzelf. Mocht u willen assisteren (vervoer – spierkracht) dan horen wij dat graag.

De dementieketens in Lansingerland en DWO. In de vorige nieuwsbrief berichtte ik u over onze bezorgdheid over de continuïteit van de dementieketens en de regie daarover. Helaas moet ik u vertellen dat de voortzetting van deze ketens nog niet zeker is. Hoopgevend is dat alle betrokkenen de aandacht voor dementie willen borgen en de uitvoering volgens de Zorgstandaard Dementie willen toepassen, maar zoals zo vaak: “Wie doet wat met welke verantwoordelijkheid en wie betaalt of draagt bij?”. Daar is nog geen duidelijkheid over.

Zeer verheugd is het bestuur over de toename van het aantal mensen dat zich wil inzetten voor uitvoeringstaken van de afdeling. Daardoor kunnen we ook voldoen aan de groeiende vraag voor

ondersteuning en noodzakelijke voorlichting. Nadeel: de toenemende belasting van de coördinator van de Bezoekdienst. Hiervoor zoeken wij een oplossing.

Arthur de Groot.

Vakantieaanbod 2015

Hetvakantiebureau.nl en Zorghotel Ciudad Patricia organiseren ook dit jaar, in samenwerking met Alzheimer Nederland, vakanties voor mantelzorgers met een thuiswonende partner of ouder met dementie. Het vakantiebureau.nl biedt van april tot en met december vakanties aan in Ermelo, Lunteren en Mechelen. Zorghotel Ciudad Patricia organiseert in mei en oktober vakanties in het Spaanse Benidorm.

Tijdens deze vakanties krijgt de mantelzorger tijd om zich te ontspannen, uit te rusten en de zorg, indien gewenst, over te laten aan ervaren vrijwilligers. Ook is er gelegenheid om ervaringen uit te wisselen met lotgenoten. Daarnaast worden er tal van activiteiten aangeboden in de vakantieperiode, waar men geheel vrijblijvend aan kan deelnemen.

Voor meer informatie:

Hetvakantiebureau.nl: tel. 0318 48 66 10 www.hetvakantiebureau.nl

Zorghotel Ciudad Patricia: Josette Monster – tel. 06 247 939 52 of

010 434 80 80 –

j.monster@ciudadpatricia.com

Hulphonden assisteren jonge mensen met dementie

Op initiatief van KNGF Geleidehonden, onderzoekt hoogleraar antrozoölogie,

mens/dierstudies, Marie-José Enders van de Open Universiteit Heerlen, sinds januari 2015 welk effect hulphonden hebben op de kwaliteit van leven van jonge mensen met dementie,

in de leeftijd van 40 tot 65 jaar.

Het onderzoek wordt begeleid door hoogleraar psychosociale hulpverlening aan mensen met dementie en hun mantelzorgers, Rose-Marie Dröes, verbonden aan het VUmc en het VUmc Alzheimercentrum Amsterdam.

Bezoekdienst



Links vrijwilliger Jeep van der Mark, rechts Jaap Vreugdenhil.

'Bezoekdienst Alzheimerpatiënten zoekt mannen!'

Jeep van der Mark, vrijwilliger bezoeken dienst van de Alzheimer afdeling Delft, Westland, Oostland: "In 2008 verkocht ik mijn boekwinkel en kreeg zodoende meer tijd voor andere dingen. En omdat ik de contacten in de winkel miste, moest het wel iets met mensen zijn. Mijn oog viel op een advertentie van de afdeling Alzheimer DWO. Ze zochten vrijwilligers die op huisbezoek willen gaan bij mensen met beginnende Alzheimer. Ik meldde me aan en daar was Kristien Litjens, de coördinator van de bezoeken dienst, heel blij mee. Ze zitten namelijk te springen om mannelijke maatjes.

Tijdens een korte cursus leerde ik hoe Alzheimer in elkaar steekt en hoe je iemand het beste kunt benaderen. Nu ik dit werk doe, heb ik nog altijd regelmatig contact met Kristien en een paar keer per jaar komen de vrijwilligers bij elkaar, voor informatie of een etentje. Ik ga ook weleens naar het Alzheimer Café: heel nuttig om anderzans verhalen te horen.

Sinds 2008 ben ik maatte geweest van drie mannen die inmiddels zijn overleden. Alle drie waren ze totaal verschillend en daar houd je natuurlijk rekening mee. Het gaat erom dat je er een gezellige middag van maakt en dat hoeft helemaal niets spectaculairs te zijn - liever niet zelfs. Gewoon een potje rummikub of yahtzee, een autotochtje, een wandeling, ergens koffiedrinken, dat soort dingen. Het is fijn voor die persoon zelf en - misschien nog wel belangrijker - voor de partner die er even tussenruft kan. En dat is noodzakelijk, want een partner van een Alzheimerpatiënt heeft het meestal flink te verduren. Een van de mannen bij wie ik kwam, vroeg 's nachts boos aan zijn vrouw: wat doe jij in mijn bed? Dan ben je 50 of 60 jaar getrouwd en is je huwelijk gewoon óver; dat is echt triest.

Jaap, bij wie ik nu wekelijks kom, is bijna 88 jaar en geestelijk behoorlijk goed. Toen ik met mijn rummikub kwam aanzetten, vond hij dat maar niks: hij heeft zestig jaar geschaakt en nu leert hij het mij! Jaap is weduw-

naar, dus alleen. Zijn kinderen, vrienden en Careyn helpen hem om zo lang mogelijk thuis te kunnen blijven. En ik nu ook een middag per week. Zeker met alle veranderingen in de zorg wordt het alleen maar belangrijker dat mensen dit voor elkaar willen doen.

Als vrijwilliger moet je geduld hebben. Als het slecht weer is, kan een middag best eens lang duren, maar het geeft ontzettend veel voldoening om op deze manier iets te betekenen. Daarbij: je weet niet hoe je er later zelf voorstaat. Ik ben vast blij als straks iemand de moeite neemt om een potje rummikub met me te spelen. Of schaak."

De bezoeken dienst van Alzheimer afdeling Delft, Westland, Oostland zoekt dringend mannelijke vrijwilligers (vrouwen blijven ook welkom). Heeft u interesse en bent u een dagdeel per week beschikbaar? Neem dan voor meer informatie contact op met Kristien Litjens, tel. 015-285 0497, of mail naar alzheimer-delft@zonnet.nl. Zie ook www.Alzheimer-Nederland.nl/dwo.



We organiseren:

- 1. Alzheimer Café:** een maandelijkse ontmoetingsplaats voor allen die te maken hebben met dementie. Het Alzheimer Café biedt informatie over dementie en de mogelijkheid om in contact te komen met lotgenoten en hulpverleners.
- 2. Bezoekdienst:** biedt steun en hulp in de thuissituatie, zodat de mantelzorger beter in staat is voor de partner of ouder met dementie te zorgen. Na een persoonlijke ontmoeting zoekt de coördinator een geschikte vrijwilliger, die eenmaal per week aan huis komt om de mantelzorger te ontlasten.
- 3. Mantelzorgondersteuning:** mantelzorgers kunnen ook voor hen zelf een beroep doen op de coördinator. In een persoonlijk gesprek wordt een luisterend oor en passend advies geboden. Eventueel kan ook voor de mantelzorger een vrijwilliger gezocht worden.
- 4. Voorlichting:** door middel van lezingen en brede informatieverbreiding wordt de samenleving geïnformeerd over dementie en de ingrijpende gevolgen voor de patiënt zelf, maar ook voor de mensen om hem heen. De voorlichting heeft tot doel het taboe rondom dementie te doorbreken en te komen tot een dementievriendelijke gemeenschap.

Belangenbehartiging: zowel op lokaal als regionaal niveau worden de vragen en behoeften van mensen met dementie en hun mantelzorgers vertolkt, met als doel te komen tot een optimaal hulp- en ondersteuningsaanbod in de gemeenten

Steun het werk van de **Alzheimer Nederland afdeling DWO**. U kunt een vrijwilligersfunctie kiezen die bij u past. Zoals bij:

- **Het Alzheimer Café**
- **Voorlichting**
- **De Bezoekdienst**
- **Belangenbehartiging**

De Alzheimer afdeling Delft-Westland-Oostland organiseert iedere maand, behalve in juli en augustus, Alzheimer Cafés.

De drie Cafés volgen allen dezelfde structuur; inloop vanaf 19 uur, het programma begint om 19.30 uur en duurt tot 21 uur.

Alzheimer Café Delft

Elke tweede maandag van de maand.

Adres: Wijkcentrum De Vleugel

Aart van der Leeuwlaan 4, 2624 LD Delft

Alzheimer Café Westland

Elke derde maandag van de maand.

Adres: Hof van Heden

Dijkweg 20, 2671 GB, Naaldwijk

Alzheimer Café Lansingerland

Elke tweede woensdag van de maand.

Adres: Diensten- en Ontmoetingscentrum 'de Smitshoek' Smitshoek 18 A, 2661 CK Bergschenhoek

Meer informatie over de Cafés vindt u op:

www.alzheimer-nederland.nl/dwo

Onze afdeling kan dringend nieuwe VRIJWILLIGERS gebruiken.

Wat kunt U doen?

Voor de **bezoekdienst** zoeken we mensen die het leuk vinden om één op één contact te hebben met de mens met beginnende dementie, waarmee je nog een band op kunt bouwen. Ook overbelaste mantelzorgers kunnen van extra aandacht enorm opknappen.

Op het gebied van **voorlichting** moet nog veel gedaan worden. We willen mensen graag informeren over hoe je dementie herkent, hoe je er mee om kunt gaan of hoe we mantelzorgers het best kunnen ondersteunen. Een voorlichter heeft *gedegen kennis* over dementie. Vaak is deze vrijwilliger werkzaam in de zorg voor mensen met dementie of heeft jarenlang de zorg voor een familielid met dementie op zich genomen. Voorlichters fungeren als het visitekaartje van Alzheimer Nederland. Zij hebben kennis van zaken, zijn *representatief* en kunnen goed in het openbaar spreken. De voorlichters geven voorlichting

aan scholieren, migranten, ouderenbonden, hulpverleners.

Voor wie van organiseren houdt: het maandelijkse **Alzheimer Café** vraagt creatieve mensen die er van houden om onze gasten goed te ontvangen of het Café soepel te laten verlopen. Daar komt nog heel wat bij kijken.

Belangenbehartiging is weer een ander verhaal. Hierbij gaat het om voor de belangen van mensen met dementie en hun verzorgers op te komen in met name de politiek en tegenwoordig bij de Gemeente.

Alzheimer afdeling DWO kan niet zonder haar vrijwilligers. Daarom proberen we vrijwilligers zo goed mogelijk te ondersteunen met cursussen en studiedagen, het online Vrijwilligersplein en de landelijke vrijwilligersdag.

Meer weten over de mogelijkheden?

Ga naar www.alzheimer-nederland.nl/dwo of neem contact met ons op via het secretariaat telefoon 015 – 285 04 97 (antwoordapparaat) spreek uw naam en telefoonnummer in en we bellen u terug) of mail ons via alzheimer-delft@zonnet.nl

Orchideeën

Het is de derde keer dat ik bij Bram* binnenloop. Hij is tuinder geweest, woont alleen en is 85 jaar, wat hem niet aan te zien is. Het is een praatgrage man, maar een jaar geleden is bij hem een begin van de ziekte van alzheimer geconstateerd. Zijn vrouw is zeventien jaar geleden overleden en dankzij de hulpdiensten en de kinderen kan hij nog zelfstandig wonen. Maar volgens zijn dochter komt hij te weinig buiten. Hier ligt mijn taak! Het is mooi voorjaarsweer, dus ik vraag hem wat we gaan doen. Hij kijkt niet blij. 'Jij wilt altijd maar weg,' zegt hij. 'Een eindje fietsen kan toch wel Bram?' probeer ik voorzichtig. Ik weet dat hij een elektrische fiets in de schuur heeft staan en dat hij in de omgeving nog wel goed uit de voeten kan. Hij zucht en plukt wat aan een orchidee die op tafel staat. 'Even naar Martien dan?' vraagt hij. Martien is zijn zoon, die jaren geleden de tuin heeft overgenomen en orchideeën kweekt. Vandaar dat Bram's kamer er vol mee staat. Nou had ik al gehoord dat, als Bram op de fiets stapt, zijn vaste ritje naar de tuin is. En dat is vaak geen onverdeeld genoegen omdat de 'oude baas' nog steeds denkt dat hij zich overal mee moet bemoeien. 'Als we daar maar niet in de weg lopen,' zeg ik. Hij kijkt me schamper aan. 'In de weg lopen? Op mijn eigen tuin?'

Ik besluit dat we het maar moeten wagen. We zijn dan in ieder geval buiten. Even later fietsen we naar het buitengebied van het dorp. Na een rustig ritje komen we aan bij de tuin waar Martien net in zijn auto stapt. Bram kijkt ontstemd. 'Hé, waar ga jij heen?' Martien lacht en roept: 'Pak maar koffie in de kantine, ik ben over een half uurtje terug.' Bram staat hem mopperend na te kijken. 'Dat rent maar heen en weer!' Ik pak hem bij zijn arm en leidt hem het bedrijf binnen. Daar komt hij los. 'Kijk, hier kweekte ik vroeger tomaten... en sla en eh... hoe heten die dingen ook alweer... o ja, komkommers. En moet je nou eens zien. Alleen nog maar bloemen. Die kan je toch niet eten? Dat gaat niet goed, let op mijn woorden.' 'Maar Bram,' zeg ik, 'orchideeën zijn toch helemaal in de mode. Ik denk dat het goede handel is. Ze staan er prachtig bij.' Maar Bram luistert niet en staat naar een rij planten te kijken. 'Hm... mooi, mooi... ze staan te dicht op elkaar. Er moeten er vier in een bak, geen vijf.' Vervolgens begint hij aan een plant te trekken. Voordat de handel schade oploopt, vraag ik hem maar snel waar de kantine is. Een bakkie koffie zal hem goed doen. Gelukkig laat hij zijn slachtoffer los en hij loopt met me mee naar de kantine. Daar zitten twee meisjes die pauze hebben. We worden beleefd, maar een beetje onverstaanbaar, gegroet. Bram schudt zijn hoofd. 'Allemaal Poolse meiden' zegt hij tegen mij.

'Ze snappen nergens wat van, maar wel aan het eind van de week hun hand ophouden.'

Een van de meisjes kijkt op. Ze kent hem natuurlijk wel van vorige bezoeken en ze blijkt toch meer te verstaan dan Bram denkt. 'Wij wel hard werken hoor, mijnheer. Baas zegt het. Niet alleen hand ophouden.' Bram lacht wat verlegen. 'Ja, als de baas het zegt.'

Als we de koffie op hebben is Martien intussen ook terug. Bram neemt hem nog even apart en ik hoor hem zeggen: 'Je moet nog een hoop leren, mannetje. Die sla van je heeft veel te weinig ruimte. Je ziet ze verschrompelen!'

Martien lacht wat en knipoogt naar me. 'Goed hoor, pa. Ik zal er op letten.'

Voor we opstappen zegt Bram tegen me: 'Dat had ik nooit achter hem gezocht. Dat die jongen tuinder zou worden. En nog een beste ook!'

En met die woorden stapt hij op zijn fiets en gaat er vandoor.

*Niet zijn echte naam.

J.M.